

Nitrofurantoinen, angina pectoris

Nitrofurantoinen

In de kennistoets in het oktober-nummer van de vorige jaargang (pag. 495) krijgt mw. Grootjans, 28 weken zwanger, Nitrofurantoinen voorgeschreven. In de NHG-Standaard Urineweginfecties staat echter onder Behandeling vermeld: 'Vrouwen ouder dan 12 jaar, niet zwanger Nitrofurantoinen'. In het Farmacotherapeutisch kompas 1994 staat op pag. 605: 'Voorzover bekend ondervindt de foetus er geen schade van, wanneer de moeder gedurende de zwangerschap nitrofurantoinen gebruikt.' Op grond van de mogelijk ernstige bijwerkingen voor de moeder wordt toediening tijdens de zwangerschap toch afgeraden.

D. van der Weij,
huisarts te Grou

Naschrift

De betreffende vraag is afkomstig uit een toets van 1992. In het Farmacotherapeutisch kompas 1992 staat onder het middel nitrofurantoinen: 'Dit geneesmiddel kan voorzover bekend zonder gevaar voor de vrucht, overeenkomstig het voorschrift worden gebruikt in de zwangerschap; echter niet vlak voor en tijdens de bevalling vanwege de kans op hemolytische anemie bij de neonat door nog niet goed ontwikkelde enzymsystemen.' Op grond van deze tekst is de vraag samengesteld.

Sindsdien zijn de inzichten kennelijk veranderd. Het Farmacotherapeutisch kompas 1994/1995 vermeldt onder het middel dat nitrofurantoinen in het eerste en tweede trimester voorgeschreven kan worden, echter *niet* in het derde trimester, ook weer vanwege de kans op hemolytische anemie bij de neonat. Daar in de casus de patiënte (in het derde trimester van haar zwangerschap) overgevoelig is voor amoxicillinen, moet er een alternatief komen. De standaard geeft hierover geen duidelijkheid. In het Farmacotherapeutisch kompas 1994/1995 staat over trimethoprim dat het in dierproeven schadelijk is gebleken. In het Geneesmiddellenbulletin van juli 1993 (nummer 7) wordt dit middel echter afgegeven als een middel van categorie A, dat wil zeggen dat geen schadelijk effect bekend is met betrekking tot de zwangerschap, en de gezondheid van de ongeborene en pasgeborene. In dit zelfde artikel wordt Nitrofurantoinen afgegeven als een middel van categorie C: 'Geneesmiddelen, die de spontane incidentie van aangeboren afwijkingen niet verhogen, maar waarvan bekend is of vermoed wordt dat door farmacologische effecten stoor-

nissen in de zwangerschap, bij de ongeborene of de pasgeborene kunnen worden veroorzaakt. Zie voorts specifieke produktinformatie.' In dit licht bezien moet de sleutel van de vraag derhalve worden: onjuist.

Samenvattend: aan zwangeren in eerste en tweede trimester kan bij een urineweginfectie als alternatief voor amoxicillinen, trimethoprim en nitrofurantoinen voorgeschreven worden. In het derde trimester is trimethoprim als alternatief te gebruiken.

mw. A.E. van Niel,
coördinator Kennistoets, SVUH

Angina pectoris

In de NHG-Standaard Angina Pectoris wordt met betrekking tot de behandeling met nitraten terecht de voorkeur gegeven aan een eenmaal-daagse dosering van een nitraat met gereguleerde afgifte.¹ Verwarrend is echter dat daarbij 60 mg Isosorbide dinitraat in een eenmaal daagse dosering genoemd wordt. Van deze stof zijn geen preparaten geregistreerd die aan dit profiel voldoen. Waarschijnlijk wordt hier dan ook Isosorbide mononitraat, Promocard 60 mg Durettes bedoeld. Mononitraten hebben een eenvoudiger en dus voorspelbare kinetiek, waardoor men hier de voorkeur aan zou kunnen geven. Voorts wordt onder bijwerkingen van nitraten verwezen naar de bijwerkingen van de bèta-blokkers, hetgeen verwarrend en onjuist is.

Dr. P.H.J.M. Dunselman, cardioloog
Ignatius Ziekenhuis Breda

1 Rutten FH, Bohnen AM, Bruinsma M, et al. NHG-Standaard Angina Pectoris. Huisarts Wet 1994; 37: 398-406.

Naschrift

Het is verheugend te zien dat niet alleen huisartsen maar ook cardiologen de NHG-standaarden spellen. De standaard bedoelt bij de eenmaal-daagse dosering van 60 mg wel degelijk isosorbide dinitraat en niet het mononitraat. De standaard adviseert te starten met 'isosorbide dinitraat ISDN 20 mg met gereguleerde afgifte, in een dosis per dag. (...) Verhoog de dosis geleidelijk in de loop van enkele dagen. Vaak is 60 mg voldoende, ...' Bedoeld wordt hier dat de huisarts zijn patiënt zo nodig 2 of 3 tabletten van 20 mg ISDN in één gift kan geven. De beschikbare nitraten verschillen niet in werk-

zaamheid, zodat de werkgroep voor ISDN heeft gekozen vanwege houdbaarheid en prijs (noot 24). Dit geldt zowel voor de aanvalsbehandeling als de onderhoudsbehandeling. Bij de keuze voor ISDN is de werkgroep uitgegaan van aangetoonde werkzaamheid en niet van theoretische overwegingen op basis van kinetiek.

Wat betreft bijwerkingen van nitraten verwijst de standaard naar de al eerder beschreven bijwerkingen van nitraten onder de vorige paragraaf, zodat de laatste opmerking van Dunselman op een vergissing moet berusten.

Jaap van der Laan, stafid NHG, huisarts
Siep Thomas, hoofd afdeling
Standaarden ontwikkeling NHG

H&W

Literatuurinformatie

Publikaties in *Huisarts en Wetenschap* zijn op vier wijzen achterhaalbaar:

- De *jaarregisters*, die steeds in januari of februari over de afgelopen jaargang worden toegezonden aan de abonnees.
- Het *cumulatief register* 1972-1991, dat te bestellen is bij het bureau van het NHG, Postbus 3231, 3502 GE Utrecht; telefoon 030-881.700, fax 030-870.668. In dit register treft men overzichten aan naar auteur, thema en trefwoord.
- Het elektronisch *Indexprogramma* van het NTvG. De jaargangen 1972-1994 van *Huisarts en Wetenschap* zijn toegankelijk met behulp van een personal computer (80286 AT processor, MS-DOS versie 3.3 of hoger, intern geheugen 448 Kb). Zoeken van artikelen is mogelijk op titel, auteur en trefwoorden. Te bestellen bij Meerschap automatisering, Vossiusstraat 15, 1071 AC Amsterdam; telefoon 020-671.5336, fax 020-664.8601. De prijs van het indexprogramma inclusief de jaarindexen van het NTvG (1986-1994) en die van H&W (1972-1994) bedraagt NLG 92,75.
- De *documentatieservice* van het redactiesecretariaat van H&W, Postbus 3176, 3502 GD Utrecht; telefoon 030-881.700, fax 030-870.668. De prijs van een zoekopdracht bedraagt minimaal NLG 15,- (exclusief porti), NLG 5,- per trefwoord of per A4.